

Predikan i Kindaholms församling 2018 av Tobias Bäckström

Septuagesima

"Nåd och tjänst"

Jer 9:23-24

1 Kor 1:1-3

Matt 20:1-16

Ps: 231, 667, 760, 367, 13

Jesu liknelser är inte alltid lätta att förstå och det gäller den vi just har hört. Nu är det ju, inom parentes, inte meningen att de ska vara lätta att förstå. Poängen med en liknelse av Jesus är ju att den ska ge oss något att tänka på, något idissla tankarna med, och då får den inte vara för lättsmält.

Men nu är det alltså en jordägare som söker arbetare till sin vingård och går ut på torget där de arbetslösa väntar på arbete. Han återkommer vid nio- respektive tolv-tiden, för att få fler arbetare, tydligen var skörden stor. Och slutligen kommer han tillbaka en timme före arbetsdagens slut för att anställa ytterligare fler arbetare. Man kan undra vad deras arbete på en enda timme kunna tillföra? Det verkar som om vingårdägaren är mest angelägen att anställa så många som möjligt.

Ännu märkligare blir det när alla får samma lön. Vi anar att liknelsen handlar om något annat än jordiskt lönearbete. Liknelsen handlar om villkoren för att få tillträde till Guds rike.

Vår liknelse berättar om Guds oförtjänta och generösa godhet och nåd. Man kan tycka att Guds nåd inte borde vara något problem, men det kan lätt bli det när det krockar med vårt rättighetstänkande. Att Gud är beredd att förlåta en syndare också om hon kommer i 11:e timmen, som rövaren på korset, hur ska vi hantera det?

Kanske kan det vara en hjälp när vi tänker att hela vårt liv är nåd? Livet har vi ju faktiskt fått gratis, av nåd. Mycket kan sägas om livets tillkomst, men aldrig kan sägas att barnet själv har gjort något för att bli till. Och även föräldrarna kärlek till barnet är på sätt och vis gratis och oförtjänt. Ja, all äkta kärlek är av nåd, om det inte ska reduceras till beundran och uppskattning.

Men liknelsen handlade ju också om *arbete* och *tjänst*, daglönerna som fick arbeta i vingården, och av vad de själva sa var det ett hårt arbete i solhettan. Nåd och tjänst, ja, det kan tyckas som motsatser men är det inte. Nåd och tjänst utesluter inte varandra. All mänsklig möda är meningslös - utan Guds nåd. Om inte Gud finns med och uppehåller oss och hjälper oss är det meningslöst att försöka.

(Jag tänker på när Israels folk först kom fram till Kanaan och fick Guds uppmaning att gå in där och ta landet i besittning. Först vågade de inte för invånarnas skull och då fick de kontraorder från Gud. Nu skulle de få vandra i öknen i ytterligare 38 år innan nästa chans gav. Då bestämde de sig för att i alla fall gå in, men nu blev de slagna av sina fiender. De hade inte Gud med sig.)

Vi behöver ha Gud med oss i allt vi företar oss, ändå kan vi inte ta bort vår insats, den är lika viktig.

Ordet nåd förknippas ju med den juridiska världen. En fånge kan bli benådad, det vill säga få sitt straff kortat utan egentlig motivering. Kan det motiveras är det ju inte nåd utan förtjänst. Men nåd är så mycket större och omfattar så mycket mer än bara frånvaro av straff.

Jag nämnde att hela livet är en nåd, något vi fått oförtjänt. Och vi talar ju ibland om talangfulla personer som benådade. ”Det var en benådad pianist kan vi säga efter att ha lyssnat på en pianokonsert.” Och talang är ju inget man förtjänar. Ändå skulle pianisten inte vara något utan trägen övning. Vår gåvor, som vi får av nåd, och alltså är *nådegåvor*, har vi fått för att förvalta. Nåd och tjänst hör ihop, de motsäger inte varandra.

I liknelsen var det vingårdsägaren som gick ut för att kalla arbetare till sin vingård. De sökte inte jobb själva, de väntade på att någon skulle leja dem. Och endast Gud själv kan föra människan in på vägen till Guds rike. Det är Gud som tar initiativet till tro.

Hur och när han det går till kan vi inte förstå. Gång på gång går han ut på människornas torg för att leta efter sysslolösa, människor som inte nåtts av kallelsen.

På olika sätt söker han dem som lever utan hopp och utan Gud, fångade i sina egna livsprojekt, människor som kanske blivit besvikna över att det ändå inte blir som man tänkt sig. Det blir ju så om man behåller tjänst men tar bort nåd, om man snickrar på sitt liv utan att Gud är med. Som det står: ”Om Herren inte bygger huset, så arbetar de förgäves”. Nåd och tjänst hör ihop och båda behövs.

Men Guds kallelse förblir fri, vingårdsägaren tvingade inte folk att arbeta för honom. Du väljer själv om du vill tjäna Gud med hans nåd eller du vill tjäna dig själv och ditt eget projekt, utan någon nåd. Men kallelsen är av nåd. Guds kallelse är inte rättighet som vi kan kräva eller ta del av när det behagar.

Arbetarna bestämde inte själva vilken tidpunkt när de blev kallade, på samma sätt kan även vi kallas vid olika tillfällen i livet utan vi styr över det.

Men lönen är alltså alltid densamma, oavsett hur länge vi arbetat för Guds rike. Om vi tänker att man borde få lön efter prestation så får vi ju problem med det.

Men i Guds rike gäller inte lön efter prestation här är även lönen en nåd. Den denar som jordägaren delar ut är ju det eviga livet, frälsningen, och den är lika för alla oavsett hur tidigt eller sent i livet vi kom till tro eller hur mycket vi åstadkommit för Guds rike i världen.

Anledningen till detta är att Gud ger oss maximalt: det eviga livet. Större gåva kan man inte få! Då förstår vi också hur orimlig deras begäran var, de som förväntade sig mer. Gud ger allt åt alla, hur kan man tro att man ska kunna få mer, *än allt?!* Man kan ju inte få mer än 100 %, därför får alla lika mycket.

Nu söker han dig. Han kallar dig precis där du befinner dig på livets torg, antingen du är sysslolös eller upptagen med annat. Han kallar dig i sin nåd, i sin godhet, men han kallar dig också *till* sin godhet. Den lön som väntar dig är det eviga livet med Gud, en oförtjänt gåva av nåd.